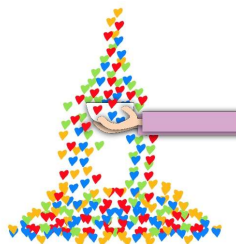

8. bud

Du må ikke vidne falsk mod din næste!

Det vil sige: Det vil sige: Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke lyver vor næste noget på, ikke forråder ham, bagtaler ham eller bringer ham i vanry, men undskylder ham, taler godt om ham og optager alt i bedste mening.

1 Korintherbrev 13,6: *Kærligheden finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden.*

Jakob 3,5: *Tungen er kun en lille legemsdel, men kan prale af stor magt. Tænk på, at den mindste ild kan sætte den største skov i brand.*

... så vi ikke lyver vor næste noget på, ikke forråder ham, bagtaler ham eller bringer ham i vanry

Gud kræver i dette bud, at man taler sandt om hinanden. Det gælder i retssager, men det er også vigtigt i hverdagens liv med hinanden.

Strid og konflikt kan mere end noget fjerne al glæde fra livet i familie, samfund og i den kristne menighed. Tilgivelse og kærlighed skal råde iblandt os. Og når vi lever i strid, oplever vi frygt og store skuffelser.

Men konflikt er uundgåelig blandt syndere. Og det er helt almindeligt, at vi vurderer en situation forskelligt. Når der opstår et problem, kan vi være uenige om, hvad der er årsagen, og hvorfor hvem gjorde hvad. I sådanne situationer kan munden løbe af med os. Og vi kan overdrive og sige ting, som skaber konflikt og ødelægger vores indbyrdes forhold i familien og i menigheden.

2 Korintherbrev 12,20: Jeg er nemlig bange for, at jeg ikke skal finde jer sådan, som jeg ønsker, når jeg kommer, og I heller ikke mig sådan, som I ønsker. Jeg frygter, at der vil være strid, misundelse, vrede, egoisme, bagtalelse, sladder, indbildskhed og forvirring.

Mennesker, som oplever sådanne konflikter i kirken (herunder også præsters koner og børn, lægfolk og unge), kan vende sig mod kirken, så de ikke længere hører evangeliet og modtager nåden i sakramenterne. Når tungen misbruges, kan det få evige konsekvenser. Sådan er det desværre.

Til samtale

- Tal om, hvad Paulus bange for at finde i menigheden i Korinth 2 Kor 12,20.
- Læs, hvad han selv gør, og hvad han opfordrer dem (og os!!) til i kapitel efter, sådan at strid og bagtalelse ikke skal præge os i menigheden (2 Kor 13,7-12).

I Store Katekismus siger Luther:

“Ud over vort eget legeme, vor ægtefælle og vor jordiske ejendom har vi endnu en skat, som vi ikke kan undvære, nemlig æren og det gode rygte. For det gælder om ikke at leve blandt folk i offentlig skam, foragtet af alle og enhver. Derfor vil Gud lige så lidt have næstens rygte, ære og retfærdighed som hans penge og ejendom taget fra ham eller forringet, for at enhver må stå som en ærlig mand for sine kone og sine børn og for tjenestefolk og naboer.” (Credo, Store Katekismus side 90).

I Lille Katekismus nævner Luther nævner fire udsagnsord, når han forklarer, hvad falsk vidnesbyrd er: “ikke **lyver** vor næste noget på, ikke **forråder** ham, **bagtaler** ham eller **bringer ham i vanry**”

1) Lyve: Jesus gav en af sine alvorligste advarsler til de religiøse ledere, som ønskede at slå ham ihjel. Han sagde: “I har Djævelen til fader, og I er villige til at gøre, hvad jeres fader lyster. Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løggen. ... Den, der er af Gud, hører Guds ord; men I hører ikke, fordi I ikke er af Gud.” (Joh 8,44 og 47).

At lyve er alvorligt og forfærdeligt ifølge Nye Testamente: “Hvis nogen siger: «Jeg elsker Gud,» men hader sin broder, er han en løgner” (1 Joh 4,20). Løgnere dømmes faktisk til helvede. “Men de feje og troløse og afskyelige og morderne og de utugtige og troldmændene og afgudsdyrkerne og alle løgnerne skal få deres lod i søen, der brænder med ild og svovl; det er den anden død.” (Åb 21,8).

2) Forråde: Jeg forråder min næste, når ved om fejl hos min næste og snakker om det til andre. Det er sygt at bruge andres dårlige sider som underholdning.

Men i nogle tilfælde er det måske min opgave at tale personligt med min næste om det, forkerte, han har gjort. Og der kan være alvorlige situationer, hvor jeg i stilhed bør bringe sagen for den rette myndighed, især da, hvis det, min næste er i gang med, kan skade andre. Da forråder jeg ham ikke, men hjælper dem, han måske vil skade.

3) Bagtale er i familie med forræderi. Bagtalelse er, når jeg ikke nævner sagen direkte og fortroligt til den person, som det handler om, og heller ikke i stilhed nævner det for en tredje person for at hjælpe, men i stedet taler dårligt om vedkommende bag hans ryg og snakker med andre om hans fejl og synd, uden at det har som formål at gavne ham.

4) Bringe i vanry: At bringe i vanry er at tage min næstes rygte, ære, og gode navn fra ham ved at tale dårligt om ham.

Til samtale

- Hvordan kan man undskylde sin næste, hvis nogen fortæller noget dårligt om ham, og det måske er sandt?
- Hvad kan man gøre, hvis ens næste er i færd med at skade andre?

Luther siger:

For at undgå denne last bør vi være opmærksomme på, at det ikke er pålagt nogen offentligt at dømme og straffe sin næste, selv om han ser ham synde, med mindre han da har befaling til at dømme og straffe. Der er nemlig stor forskel på at dømme synden og at kende den. Det kan godt være, du kender den, men dømme den skal du ikke. Jeg kan godt se og høre, at min næste synder, men det er ikke min opgave at fortælle det til andre. Hvis jeg alligevel griber ind og dømmes og fordømmer, falder jeg i en synd, der er værre end næstens. Ved du altså besked, skal du blot lade dine ører være som en grav, du skal kaste til, indtil du får befaling til at være dommer og til at straffe på embeds vegne. (St. Katekismus, Credo side 92). ... Hvis du træffer en bagvasker, der hænger en anden ud og sværter ham til, så sig ham det lige i synet, så at han rødmer af skam. På den måde vil mange holde deres mund, som ellers er parate til at hænge et stakkels menneske ud, så at han har svært ved igen at komme til hægterne. For ære og anseelse er hurtigt ødelagt, men ikke nemme at få tilbage igen. (Store Katekismus, Credo side 93)

Til samtale

- Overvej de to råd, Luther her giver: At lade sine ører være som en grav – og at modsige en bagvasker, så han rødmer af skam.

... men undskylder ham, taler godt om ham og optager alt i bedste mening.

I stedet skal vi gøre sådan:

1) Undskyldte: Vi skal i stedet dække over vor næstes fejl og mangler og forsvare ham.

2) Tale godt om: Vi skal tildække det, som ikke ser godt ud hos vor næste og nævne det, som er godt.

3) Optage i alt bedste mening:

Luther siger:

”Man skal bruge sin tunge til at sige det bedst mulige om enhver, man skal dække over hans synder og fejl, undskyldte dem og forskønne og skjule dem med hans ære. Grunden skal først og fremmest være den, som Kristus anfører i evangeliet (Matt 7,12), og hvormed han sammenfatter alle budene om næsten: ”Alt, hvad I vil, at menneskene skal gøre mod jer, det skal I gøre mod dem.”

Det er i særlig grad en god og ædel egenskab at udlægge alt, hvad man hører om næsten i bedste mening, hvis det da ikke drejer sig om offentligt kendt ondskab, og holde ham det til gode mod den giftige sladder, der er ivrig efter at opsnappe noget at kritisere næsten for og at udlægge og fordreje det på den værste måde. (St. Kat. Credo side 96-97)

Luther nævner også Matthæus 18,15, hvor Kristus siger: *”Hvis din broder forsynder sig, så gå hen og sæt ham i rette under fire øjne.”* Og han kommenterer og siger:

Dér har du en god og værdifuld belæring om, hvordan du skal styre din tunge, som går lige stik imod den sædvanlige misbrug. Det skal du rette dig efter, så du ikke straks hænger din næste ud over for andre eller bagtaler ham, men formaner ham underfire øje, for at han kan forbedre sig. (St. Katekismus side 94).

Jesus talte altid sandt. Og han sagde sandheden på en måde, så det var til gavn for mennesker. Da man kom til ham med den kvinde, der var grebet i hor, sagde han: *”Den, som er ren, kan kaste den første sten”* (Joh 8,7). Og på korset bad han for sine fjender: *”Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!”* (Luk 23,34). Jesus opfyldte loven for os og holdt det 8. bud.

Til samtale

- Tal om, hvad det vil sige at sige sandheden i kærlighed. Måske I har et eksempel, hvor det I gjorde det eller ikke gjorde det - uden at nævne navne.

HVORFOR ER JEG EN GLAD LUTHERANER?

Jeg ved, at ord har stor betydning og kraft. **Guds ord** fordømmer og gør levende. **Også ord fra min svage mund** kan ødelægge, helbrede og beskytte.

Gud vejleder mig i Bibelen om, hvordan jeg skal have et positivt og glædeligt forhold til min familie, min nabo og mine medkristne og alle andre. Selv om jeg fejler, stoler jeg på nåden og tilgivelsen fra ham, som på korset bad: *”Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør!”* Luk 23,34.

Kære Jesus, min Frelser og Herre. Du har så omhyggeligt undervist mig om, at hvis jeg tror og er blevet behandlet forkert af andre, da skal jeg tale personligt med vedkommende om det (Matthæus 18). Jeg må ikke lyve, sladre, bagtale eller udsprede et rygte. Jeg skal gøre sådan mod min næste, som jeg ønsker, at han gør mod mig.

Jeg takker dig, Herre, at du har undervist mig så tydeligt og klart, at jeg ved, hvordan jeg skal undgå og forebygge konflikter i mit hjem, i min familie og menighed og i samfundet. Du lærer mig så klart, hvordan jeg kan leve et liv i glæde og have et godt rygte og beskytte min næstes rygte.

Kære Frelser, forbarm dig over mig. Så ofte sagde jeg noget, jeg aldrig burde have sagt. Ofte optog jeg det, andre sagde og gjorde, i en ond mening. Jeg farer op, når andre synder mod mig, og jeg glemmer mine tusinde synder mod dig. I stedet for at gå direkte til min bror og søster for at løse problemet, har jeg talt ondt om dem til andre. Jeg bekender, at jeg har fortjent evig straf.

Barmhjertige Gud og Herre, du holdt dette bud for mig, også da du hang på korset og blev hånet og bagtalt. Du blev såret for mine overtrædelser. Tilgiv mig, når jeg synder. Giv mig ved troen vilje, styrke og mod til at forsvare min næste, tale godt om ham og optage alt i bedste mening. Amen.

Læs mere om det ottende bud i Store Katekismus side 90-97 (Credos udgave)